

Społeczeństwo

**Studia, prace badawcze i dokumenty
z zakresu nauki społecznej Kościoła**

**Rok XXXII
2022 nr 1 (157)
styczeń–marzec**

**Kwartalnik
ISSN 1426-4196**

Warszawa 2022

RADA NAUKOWA

W. Dłubacz, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II / B. Drożdż, Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu / A. Dylus, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego / A. Dziuba, Biskup Łowicki / S. Fel, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II / W. Kawecki, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego / K. Kietliński, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego / J. Kupny, Arcybiskup Metropolita Wrocławski / P. Król SCJ, Duszpasterstwo Przedsiębiorców i Pracodawców TALENT / P. Mazurkiewicz, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego / R. Nęcek, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II / W. Misztal, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II / S. Skobel, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego / G. Sokołowski, Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu

Lista recenzentów, procedura recenzowania artykułów naukowych oraz informacje dla autorów przygotowujących artykuły dostępne na stronie internetowej czasopisma

Redaktor naczelny: ks. prof. PWT dr hab. Bogusław Drożdż

Członkowie redakcji: ks. dr Dariusz Wojtecki, Piotr Sutowicz, Tomasz Nakielski

Sekretarz redakcji: Kamil Sulej

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Wydawca wersji włoskiej: Fundacja „Giuseppe Toniolo”, Werona, www.fondazionetoniolo.it
Wydawca wersji polskiej: Fundacja Civitas Christiana, Warszawa, www.fundacja.civitaschristiana.pl

Adres redakcji: 00-519 Warszawa, ul. Wspólna 25, tel. 722 090 847
e-mail: spoleczenstwo@civitaschristiana.pl, www.spoleczenstwo.civitaschristiana.pl

Skład i redakcja techniczna: Diecezjalne Centrum Edukacyjne w Legnicy
e-mail: centrum@diecezja.legnica.pl, www.centrum.diecezja.legnica.pl

Grafiki: Justyna Szewczyk

Nakład 400 egz.
Druk: Drukarnia ESUS
ul. Południowa 54
62-064 Plewiska

**Idźmy razem! –
wyzwanie
na nowe czasy**

OD REDAKCJI

Marzenia, jakie wiązano z początkiem 2022 r., po prostu przysły. Na różnych poziomach życia społecznego układano strategię wychodzenia z pandemii. A oto tutaj, właściwie i totalnie szokująca, niespodziewana wojna na Ukrainie. I trzeba powiedzieć, że im większe zaskoczenie nas dotknęło, tym wyraźniej czujemy, że w jakimś sensie rozpoczynają się nowe czasy. Myślmy i modlimy się za Ukraińców, którzy doświadczają okrucieństwa wojny. Wspomagamy uchodźców. Życzymy obywatelom Ukrainy powodzenia. Potępimy rosyjskich agresorów i prosimy Boga o opamiętanie i ich nawrócenie.

Kolejny numer naszego czasopisma w całości poświęcimy sprawom pokoju i wojny. Wiemy, że dla katolickiej nauki społecznej to problem fundamentalny. Natomiast obecnym numerem chcemy wejść w atmosferę trwającego w Kościele XVI Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów, którego przewodnim hasłem są słowa: *Ku Kościołowi synodalnemu: komunია, uczestnictwo i misja*.

Przypomnijmy tutaj, że św. Izydorowi z Seville przypisuje się modlitwę *Adsumus Sancte Spiritus*, która od setek lat towarzyszy soborom, synodom czy też innym, bardziej znaczącym zgromadzeniom wiernych chrześcijan. Jej słowa są znamienne:

Stajemy przed Tobą, Duchu Święty, zgromadzeni w Imię Twoje. Z Tobą jedynie, który nas prowadzisz; zamieszkał w naszych sercach, naucz nas drogi, którą mamy iść i jak mamy nią podążać. Jesteśmy słabi i grzeszni; nie pozwól, abyśmy wprowadzali nieład. Nie pozwól, by niewiedza sprowadziła nas na niewłaściwą drogę, albo stronniczość wpływała na nasze działania. Niech w Tobie odnajdziemy naszą jedność, abyśmy mogli razem podążać do życia wiecznego, i abyśmy nie zbaczali z drogi prawdy i tego, co jest słuszne. O to wszystko prosimy Ciebie, który działasz w każdym miejscu i czasie, w komunii Ojca i Syna, na wieki wieków. Amen.

Powyższą modlitwę odnajdujemy również w *Vademecum Synodu o synodalności*, a więc w oficjalnym podręczniku rozeznawania i słuchania w Kościołach lokalnych, opublikowanym we wrześniu 2021 r. To właśnie w tym dokumencie odkrywamy znaczenie synodalności, o którą tak gorliwie się modlą, wzywając Ducha Świętego, duchowni i katolicy świeccy. Czytamy:

Synodalność oznacza przede wszystkim specyficzny styl, który określa życie i misję Kościoła, wyrażając jego naturę jako wspólną podróż i gromadzenie się jako Ludu Bożego powołanego przez Pana Jezusa w mocy Ducha Świętego do głoszenia Ewangelii. Synodalność musi wyrażać się w zwyczajnym sposobie życia i pracy Kościoła (*Vademecum* 1, 2).

Określenie to sugeruje, że synodalność nie jest poza Kościołem, nie funkcjonuje w Kościele jako jeden z jego elementów. Synodalność to dużo więcej. Ona wchodzi w naturę Kościoła.

W tym sensie synodalność pozwala całemu Ludowi Bożemu podążać naprzód razem, słuchając Ducha Świętego i Słowa Bożego, aby uczestniczyć w misji Kościoła i w komunii, którą Chrystus ustanawia między nami. «Podążanie razem» jest w istocie tym, co najlepiej realizuje i ukazuje naturę Kościoła jako pielgrzymującego i misyjnego Ludu Bożego (*Vademecum* 1, 2).

Zwróćmy jeszcze uwagę na jedną sprawę. Oto wspomniany dokument wymienia pewną grupę pokus, które studzą żywotność Kościoła, co wyraźnie przekłada się na owocność jego ewangelizacyjnych działań. W rozdziale drugim powyższego dokumentu znajduje się katalog owych pułapek, który prezentuje się następująco: pokusa chęci kierowania sobą zamiast bycia prowadzonym przez Boga; pokusa skupienia się na sobie i na nagłych troskach; pokusa, by widzieć tylko „problemy”; pokusa skupienia się tylko na strukturach; pokusa, by nie patrzeć poza widzialne granice Kościoła; pokusa utraty skupienia na celach procesu synodalnego, jakimi są słuchanie i rozeznawanie; pokusa konfliktu i podziału; pokusa traktowania synodu jako swego rodzaju parlamentu; pokusa, aby słuchać tylko tych, którzy są zaangażowani w działalność Kościoła.

Przedstawiony katalog, w rzeczy samej dużo bardziej rozbudowany w dokumencie niż zaprezentowany tutaj, można odnieść do każdej międzyludzkiej społeczności, która promując relacje i więzi, doświadcza, niestety, wprost przeciwnych aktów i postaw, burzących wspólne dochodzenie do wyznaczonych celów. Widzimy to w polityce, która mocuje się z racją stanu. Ostra polaryzacja występuje również w gospodarce, którą znieprawia nie tyle zysk, co niesprawiedliwy podział dóbr. Świat kultury z kolei już dawno przyzwyczał się do arogancji i cwaniactwa pozorów, które wytrącają ziarna dobra z etyczno-moralnej specyfiki należnej rozwojowi duchowemu, postępowi naukowo-technicznemu czy wzrostowi kwantyfikacyjnemu.

Przedstawiony w czasopiśmie dorobek związaliśmy tytułem: *Idźmy razem!* – *wyzwanie na nowe czasy*. Do bycia razem wzywa nas to wszystko, co kryje się pod kościelnym rozumieniem pojęcia «synodalność». Do podążania razem w nowe czasy nawołuje nas również obecna sytuacja geopolityczna, skupiająca uwagę na wojnie za naszą wschodnią granicą.

Ks. Bogusław Drożdż
Redaktor naczelny

Warszawa – Legnica, 19 marca, w uroczystość św. Józefa, Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny